

Jaar 500 - De pinten van de heilige Vedastus

Om achter de geschiedenis van de hommel te komen, moeten we achter de geschiedenis van het bier zien te komen. Beiden zijn immers onlosmakelijk met elkaar verbonden.

Als we de vroegste geschiedenis van het bier, hier in de streek, in Vlaanderen, willen nagaan, moeten we naar de vroegste geschreven bronnen gaan: de heiligenlevens. Zo 'n levensverhaal, noemt men een 'vita'.

Het gebruik maken van een dergelijke 'vita', heeft ook het voordeel dat we zeker mogen zijn dat wat hier in staat, waarachtig en echt gebeurd is, want die vrome monniken die dit opschreven mochten niet liegen.

*De eerste heilige waarbij we te biechten gaan, is **de heilige Vedastus** ook wel Vaast genoemd. De man was in West-Frankrijk geboren rond **453** en hij was een godsvruchtig man. Het was Vedastus die Clovis, koning der Franken, zijn opleiding gaf, voordat hij gedoopt*

werd. Toen Clovis eenmaal bekeerd was, diende zijn volk, de Franken, ook nog tot het ware geloof geroepen te worden, wat niet van een leien dakje ging.

*Als 'beloning' voor zijn catechismuslessen werd Vedastus midden in dit gebied, rond het jaar **500**, bisschop van Arras gewijd.*

Alcuin die de vita van Vedastus samenstelde; schrijft daar over:

Inderdaad, de man van God, gesteund door het volk, dwaalde door de verlaten plaatsen, zoekend tussen de ruïnes, naar een teken van een kerk. Hij wist immers dat in vroegere tijden, de godsdienst van zijn heilig geloof, op deze plaatsen gefloreerd had, maar omwille van de zonden van de inwoners van dit land, door de verborgen rechtvaardigheid van God, waren deze dorpen verwoest

door Attila, de gemene heidense koning van de Hunnen. Door de onrust in zijn hart gebood Attila dat er geen genade zou getoond worden voor de priesters of de kerken en zijn troepen kwamen als een zware storm, met vuur en zwaard, over het land.

Daarna kwamen de **Gothen** en ook aan hun handen kleefde het bloed van de heilige dienaren van God.

En Vedastus verzuchtte: 'O Heer, dit allemaal kwam over ons, omdat we zondigden.'

De streek hier was een woestenij, een onveilig land van barbaren.

Vedastus heeft een paar rare mirakels op zijn palmares staan.

Zo wordt er verteld dat hij net als de latere Columbanus zich sterk kante tegen de Wodanfeesten van de heidense bevolking, die op die orgiën zich met hun 'heilig' bier zat dronken.

Zo is het gekend dat hij op dergelijke feesten, kon binnenvallen met zijn kruis in de hand, waarbij hij met zijn donderpreken en bliksemde ogen de kroezen met bier liet kapot springen, zodat het bruine bocht in de grond trok. Dat hij echter met dit mirakel weinig bekeringsijver opriep, is niet zo moeilijk te begrijpen.

Vaast hield zich toch aan zijn geregelde missie tochten en zo kwam het dat op een keer hij getuige werd van de aanval van een beer op een gans die na veel lawaai gemaakt te hebben, toch dood ter aarde viel. Vaast ging naar het beest toe, nam het op zijn schoot, blies in de bek en de gans kwam terug tot leven.

De beer liet hij bij zich komen, kalmeerde hem en gaf hem, net zoals hij gedaan had met Clovis, catechese les.

Vandaar dat Vaast afgebeeld wordt met een beer. De hierbij gevoegde afbeelding komt uit een boek over de Heiligen uit 1705.

Toen Vedastus op de 6de februari 540 in Arras stierf, kwam er een prachtige lichtkolom langs hem staan. Er ontstond een soort volksdevotie rond zijn graf, maar de streek kunnen we allesbehalve gekerstend noemen.

Of Vedastus ooit in Poperinge zou geweest zijn?

Misschien wel, want het is eigenlijk wel heel eigenaardig te noemen dat de patroonheilige zowel van de kerk van Reningelst als van die van Vlamertinge Sint Vaast is.

Alcuin schrijft verder:

De voetstappen van Christus volgend, ontweek hij de grootse banketten van de machtigen **niet**, niet omwille van het voedsel of de drank, maar omwille van het feit dat hij hier kon prediken. Zo kon hij met familiariteit makkelijker het hart van de feestvierders raken met het woord van God.

En zo kwam het dat er een zekere Frank van edele geboorte, bekend voor zijn macht, **Ocinus** genoemd, **Clothar** uitnodigde, de zoon van koning Clovis, die toen de scepter over zijn koninkrijk zwaaide. Hij gaf met grote pomperijen, een uitgebreide maaltijd waarop ook Vedastus uitgenodigd was. Binnen komend, op zijn eigen manier, stak hij zijn rechterhand uit en groette iedereen met het banier van het heilig kruis.

Enkele glazen vol met bier, stonden

daar, maar omwille van het kwade gemoed van de edellieden, was dit bier gevuld met **duivelse betoveringen**. Meteen, door de kracht van Gods macht, vlogen de glazen in scherven en liep het vocht weg over de vloer.

Verschrikt vroegen de prins en de edelen aan de bisschop naar de reden van dit wonder.

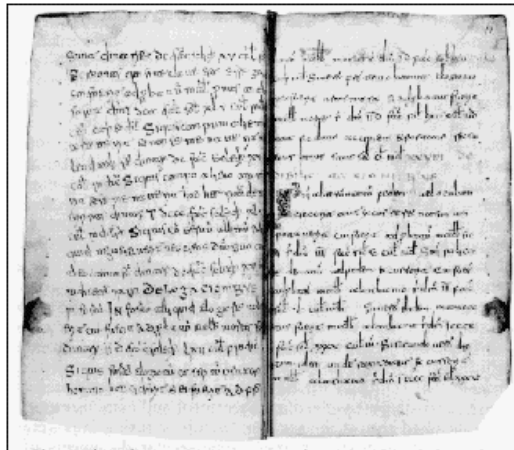
De heilige bisschop antwoordde: Omwille van zekere betoveringen van kwaaddoeners, lag de duivelse kracht in deze drank om in de zielen van deze die aan dit banket zitten, binnen te

sluipen. Maar nu, verschrikt door de macht van het kruis van Christus, vluchten deze duivelse krachten weg.’

Dit wonder hielp bij de redding van velen; omdat bevrijd van de verborgen kluisters van de duivel, zij ook de waanzin van de voorspellingen verwierpen, hun tradities en betoveringen achter zich latend, samen kwamen in de kudde van het ware geloof.

*Dit wonder was dus niet min. Blijkbaar had het bier een belangrijke positie bij de heidense rituelen. Als men maar genoeg op had, kon men zelfs de toekomst voorspellen! En **bier werd gemaakt met duivelse betoveringen en ingrediënten.***

Dat was niet zonder gevaar.

*De **Lex Salica**, de wetgeving van de Franken, (3) was streng voor de heksen, tovenaars en kruidenbrouw-st-ers. Het hoofdstuk 46 zegt hierover:*

- Hij die een magische vloek uitspreekt over een andere man **of hem een kruidenaftreksel te drinken geeft** zodat hij sterft, en dit is bewezen, dan zal hij 8.000 denari dienen te betalen.
- Indien een man een kruidenmengsel geeft aan een andere man of hem betovert, terwijl deze man echter niet sterft, en dit is bewezen, dan zal hij 2.500 denari dienen te betalen.

In het hoofdstuk 64 gaat de wet hier nog verder op in.

- Hij die een andere man een kruidenmenger (een herburgrium) noemt, dat is een ‘strioportio’ of van iemand zegt dat hij een **koperen ketel** met zich meedraagt waarin heksen brouwen – en hij is niet in staat om dit te bewijzen, dan zal hij 2.500 denari dienen te betalen.
- Hij die een **vrije vrouw een heks noemt**, en dit niet kan bewijzen, zal 2.500 denari dienen te betalen.

Die eerste brouwers hadden dus wel een heel gevaarlijk beroep.

Als we het scheppingsverhaal van de hop mogen geloven, was dit kruid zo heidens als het maar kan. Volgens Vedastus maakten de Franken hun bier met heidense kruiden en de nodige bezweringen. Het is dus best mogelijk dat zij reeds hommelen als brouwkruid gebruikten.

Het bier is niet voor de ganzen gebrouwen.

Waar dit bierwonder juist gebeurde, staat in de vita niet vermeld. Maar hoewel we het niet kunnen bewijzen, - dit is puur speculatie - veronderstellen we dat er op die plaats wel een Vedastus-kerk zal gebouwd zijn. Men bouwde soms immers voor een veel kleiner mirakel een kathedraal. Misschien werd er zelf wel een brouwerij gebouwd. En waar staat er een kerk aan

*Sint Vedastus gewijd? Juist ja, in **Reningelst**, op slechts een paar kilometer van het centrum van Poperinge.*

Het wonder van Vedastus had alleszins als gevolg dat de Frankische edelen, en die hadden de macht, heel wat minder vlug geneigd waren om hun eigen brouwsel te maken. De broeders en paters echter, van de verschillende kloosters, specialiseerden zich in de brouwerskunst. Ze hadden echter nog wel een paar mirakels nodig om een monopolie te verkrijgen.

Het beeld van de Heilige Vedastus in de Vedastuskerk te Reningelst.

De 'berenkop' die langs hem ligt is wat klein uitgevalle en er is precies wat 'geknabbeld' aan het oor van de 'beer'.

Zou de beer van Vedastus misschien toch de voorloper geweest zijn van de kinderlijke, maar beschermende 'Teddybeer'?

Het Vedastusaltaar in de kerk van Reningelst – met in het midden Vedastus met de beer en links is Vedastus catechismusles aan het geven aan Clovis.

